

29e jaargang
Nummer 1

1

Mei 2024

Colofon

Loes la Faille
Diet ter Stege
Leo Weterings
Hans IJzerman
Tessa Boeve
Carin van de Ploeg
Annet van der Wal
Peter van Dam
Michiel van Harten

Opmaak

Marcel Lieverdink

Bezoekadres

Goertjesweg 3
8013 PA Zwolle

Telefoon

06-1986 9323

Internet links

info@milieuraadzwolle.nl
www.milieuraadzwolle.nl

Luchtkwaliteit en gezondheid

Begin maart sprak de gemeenteraad over een rapport van de GGD, de gemeenschappelijke gezondheidsdienst, over de luchtkwaliteit in 2021. Vooraf liet de Milieuraad aan de gemeenteraad weten blij te zijn dat Zwolle zich aansluit bij het Schone Luchtakkoord (SLA).

Het GGD rapport vraagt meer ambitie van de gemeente voor schone lucht om ziekte en vroegtijdig sterven te voorkomen. De Milieuraad vindt dat de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) leidend moeten voor mens, milieu en natuur.

Ingrijpen nodig

In een brief aan de gemeenteraad deed de Milieuraad aanbevelingen. Meer ambitie is nodig in omgevingsplannen en in maatregelen voor wijken en buurten. Zwolle heeft veel last van wegverkeer, werktuigen van boeren en aannemers, houtstook en industrie. Met een milieuzone kunnen sterk vervuilende oude dieselauto's en brommers worden geweerd uit woonwijken en het stadscentrum. Verbieden van houtstook maakt de lucht schoner. Voorlichting is onvoldoende. Fijnstof van industrie vraagt extra controle door de Omgevingsdienst. Meer ruimte voor groen betekent minder ruimte voor verkeer. Dat is goed voor de luchtkwaliteit. Daarnaast hebben bomen, struiken en planten het vermogen om verontreinigende stoffen uit de lucht op te nemen.

Traag bestuur

Burgemeester en wethouders reageerden in januari al op het rapport van de GGD: 'Het rapport concludeert dat de luchtkwaliteit verbeterd is ten opzichte van 2019. Dit is mede het gevolg van de coronamaatregelen waardoor er tijdelijk minder wegverkeer en dus minder uitstoot was. De ogenschijnlijk meest opvallende conclusie is dat er in 2021 niemand

in Overijssel of Gelderland woonde op een plek die voldoet aan alle advieswaarden 2021 van de WHO.'

Alarmerend onderzoek

Inmiddels is al bekend dat de luchtkwaliteit in 2022 landelijk slechter was dan in 2021. Het GGD rapport stelt het scherp: Inwoners van Overijssel sterven gemiddeld 9 maanden eerder dan als er geen luchtverontreiniging zou zijn. In Gelderland is dat 10,5 maanden. In de gemeenten met de slechtste luchtkwaliteit sterven mensen gemiddeld 13 maanden eerder door de luchtverontreiniging, in de gemeenten met de beste luchtkwaliteit 6,5 maanden.

Ook de effecten op hart- en vaatziekten, longkanker en astma zijn groot. Zo wordt 1 op de 6 beroertes in Overijssel en Gelderland veroorzaakt door luchtverontreiniging. En 1 op de 7 kinderen met astma zou, wanneer er geen luchtverontreiniging was, geen astma hebben. De ziektelast ten gevolge van luchtverontreiniging in Overijssel en Gelderland is te vergelijken met het meerroken van 3 à 4 sigaretten per dag.

Gezonder in 2030

Het GGD rapport bevat ook aanbevelingen, zoals over gemeentelijke werktuigen, woningbouw bij grote wegen, het verbieden van vreugdevuren, verbranden van snoeiafval, en gebruik van biomassa voor energieopwekking.

Het aansluiten bij het SLA betekent dat Zwolle streeft naar gezondheidswinst van 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016. Een andere afspraak uit het SLA is dat partijen toewerken naar de WHO-advieswaarden. De Milieuraad blijft meedenken over Zwolse maatregelen voor een betere luchtkwaliteit. Zie gdijsse.nl en schoneluchtakkoord.nl

Activiteitenkalender

Voorzomerfeest Nooterhof, zondag 26 mei 2024 13.00-17.00. Zie milieuraadzwolle.nl
Lezingen, cursussen en andere activiteiten in de Nooterhof. Zie nooterhof.nl

Op weg naar nog minder Zwols afval

Uit cijfers van gemeente en ROVA blijkt dat Zwollenaren in 2023 liefst 41% minder restafval hebben aangeboden. Afvalscheiding heeft gezorgd voor meer recyclebare grondstoffen en minder afvalverbranding. Afvalpreventie, één van de speerpunten van de Milieuraad in het grondstoffenbeleid van de gemeente, verdient meer stimulans!

Doel is: Zwolle zonder afval in 2050. De gemeente wil in 2030 minstens 20% minder huishoudelijke grondstoffen verbranden. Dat kan door voorkomen van afval, grondstoffen zo zuiver mogelijk aanbieden en door meer grondstoffen halen uit restafval. Meer recycling zorgt voor een duurzame en betaalbare samenleving. Inwoners krijgen een vragenlijst om hun ideeën met de gemeente te delen.

Voorkom afval

Per jaar produceert elke inwoner ongeveer 500 kg afval. Een groot deel hiervan

wordt hergebruikt. Veel beter is dat afval niet ontstaat. Want afval dat niet ontstaat, hoeft niet te worden verwerkt. De gemeente wil bijvoorbeeld wasbare luiers stimuleren. Denk ook aan repareren, hergebruik via kringloopwinkels, gezamenlijk gebruik met de buurt van gereedschap. Maar vooral nadenken bij aanschaf: heb ik het nodig, is het product te recyclen en hoe zit het met het verpakkingsmateriaal. Meer ideeën zijn welkom!

Minder grondstoffen in restafval

Per jaar biedt iedere inwoner ongeveer 70 kg aan grondstoffen aan in het fijn restafval. Minder grondstoffen in het restafval levert kostbare grondstoffen op. Inwoners kunnen Zwolle duurzamer maken door grondstoffen nog beter te scheiden.

Zuiver aanbieden grondstoffen

Huishoudelijk afval wordt nu al gescheiden. Voor waardevolle recycling moeten grond-

stoffen zo schoon mogelijk zijn. Afvalcoaches helpen graag met tips voor minder restafval en goede kwaliteit grondstoffen.

Meer duurzame verwerking

Ieder huishouden kan één keer per jaar grof huishoudelijk afval gratis laten ophalen en 500 kg inleveren bij het Milieubringstation. In grof huishoudelijk afval zitten grondstoffen. Ook hier kan scheiden beter. Net als bij het grondstoffen inleverpunt, de GRIP-wagen, die regelmatig bij iedereen in de buurt staat.

De Milieuraad overlegt regelmatig met de gemeente. We merken dat inwoners zich bewust zijn van mogelijkheden om afval te verminderen maar dat het moeilijk is om gedrag aan te passen. Dat geldt ook voor producenten. Gelukkig zien we steeds meer mooie initiatieven. Inzet blijft voorkomen van afval en technische innovatie, zoals nascheiding. Dit is noodzakelijk om Zwolle afvalvrij in 2050 te halen en dumping en zwerfvuil te verminderen. In het grondstoffenplan van de gemeente krijgt dit aandacht; dat is heel positief.

Zwerfvuilgroep Milieuraad

De Zwerfvuilgroep van de Milieuraad heeft begin 2024 weer diverse opruimacties gehouden. Achter het station NS, in de Tippe en samen met Binnenstad Schoon werd weer erg veel ingezameld. Er zijn veel acties en losse afvalrapers in Zwolle, maar in de praktijk ligt het helaas vaak snel na het oprapen al weer bezaaid met nieuw afval.

Voorkomen van problemen is belangrijk en samen rapen is veel leuker dan alleen.

Informatie en aanmelding
info@milieuraadzwolle.nl

Natuurwaarneming

Tekst en foto: Peter van Dam

De afgelopen maanden heeft wekenlang een oehoe onderdak gevonden op het landgoed Zandhove. Dit trok velen, die ook wel eens de grootste uil van ons land wilden zien. De uil zelf trok zich hier ogenschijnlijk niets van aan. Deze oehoe

was niet geringd en daarom waarschijnlijk een wilde vogel. In Nederland broeden inmiddels enkele tientallen oehoes, die zich in onze richting verspreiden vanuit Duitsland. De oehoe van Zandhove kan een jong exemplaar geweest zijn, op zoek naar een eigen territorium. Het duurt ongeveer 5 jaar voor ze volwassen zijn. Hij werd ook jagend gezien in de woonwijk naast Zandhove, wellicht jagend op kleine katten en ratten.

Oehoe

Plantinzicht!

Bijna 1000 Zwolse kinderen gingen op groene wereldreis met Florisz de Kruyter

Foto's: Carin van de Ploeg, Michiel van Harten

De wind in de zeilen... Vanaf 26 februari – 27 maart organiseerde de Milieuraad Zwolle het beleeftheater Plantinzicht! met 40 groene muzikale voorstellingen in de Nooterhof. 970 basisschoolkinderen uit de middenbouw deden mee. De kinderen maakten een wereldreis per zeilschip in de 18de eeuw, waarbij ze spelenderwijs leerden over natuur, duurzaamheid, biodiversiteit, historie en over andere culturen. Theater, liedjes, avontuur, romantiek en experimenten.

Acteurs Arjan Soutendijk en Jan van der Heide speelden beurtelings student plantkunde Florisz de Kruyter. Hij moest van zijn professor per schip op reis langs de werelddelen om planten te ontdekken. Liever bleef hij thuis bij zijn geliefde Rosa. En dan was er onderweg ook nog de strenge kapitein, en storm, kou, ziekten, brandwonden ... De kinderen hielpen Florisz op deze reis en leerden per werelddeel zelf ook van alles over bijzondere planten, zoals de eucalyptus, agave, koffieplant en nog veel meer. En over hun gebruik, bijvoorbeeld als medicijn, voedsel, bouw materiaal, ... Tientallen stagiaires van MBO Menso Alting College en vrijwilligers begeleiden deze spannende reis. Gelukkig kwam iedereen weer veilig thuis. En toen was er groot feest, met zelfgemaakte popcorn en kruidenthee: Florisz kon met Rosa trouwen! Plantinzicht! is een geheel vernieuwde editie in een reeks groene beleeftheaters die de Milieuraad de afgelopen jaren organiseerde voor basisscholen. De formule spreekt aan: de voorstellingen zijn telkens volgeboekt. Dit keer was er een wachtlijst. Het project is mede mogelijk gemaakt door onder andere het Hervormd Weeshuis en de gemeente.

Milieuraad en Natuur en Milieu Overijssel (NMO) delen hun standpunt voor energietransitie en klimaatdoelen. Dat bleek de afgelopen maanden in zienswijzen voor beleid van de provincie voor zonnenvelden en windenergie. Beide organisaties denken dat er veel meer mogelijk is en denken niet dat zonneparken per definitie een achteruitgang voor natuur en milieu betekenen. Zeker als de uitgangspositie landbouw is, valt er ook veel te winnen.

De Milieuraad vindt het standpunt van de provincie erg zwart wit en ziet argumenten voor zonneparken op weidelanden: zonneparken leveren veel elektriciteit en door de CO2 uitstoot te verlagen een bijdrage aan de energietransitie. Zonnepanelen kunnen in de gewenste richting en onder de gewenste hoek geplaatst worden waardoor het rendement van de panelen hoog is.

Duurzaam online

Je mobieltje kan je helpen informatie te vinden precies op het moment dat je het nodig hebt, ook zijn er apps die je kunnen helpen om bewustere keuzes te maken. Of die tips of andere interessante informatie geven. De een is er al heel handig mee. Voor de ander is het nog wat zoeken. In deze rubriek zoeken we met je mee.

Groente en Fruitkalender

De hoeveelheid energie die het kost om groente en fruit in de winkel te krijgen varieert per seizoen. Aan is het product zelf is dat niet te zien. De Groente- en Fruitkalender helpt bij het maken van een bewuste keuze. Voor deze kalender zijn per maand vijf soorten groente en fruit geselecteerd die het minste energie hebben gekost qua teelt

Zonneparken en windenergie in Overijssel

Voordelen

Bij een goede inpassing in het landschap met passende boomwallen en een goede opstelling van de panelen neemt de landschappelijke waarde en de biodiversiteit toe. Ook zal de begroeiing van het veld bij passend onderhoud veel gevarieerder worden. De kwaliteit van de bodem kan herstellen. Omdat de grond uit productie genomen wordt, neemt de productie van mest en de uitstoot van ammoniak / stikstof af. De luchtkwaliteit en de waterkwaliteit in de omgeving verbetert. Het gebruik van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen vermindert.

Boer, burger en natuur

De boer krijgt als eigenaar van de grond een passende vergoeding en krijgt daardoor een steviger financiële basis voor het bedrijf. Eventueel ook een beheersvergoeding voor het onderhoud van het groen op en rond het zonnepark. Bij een goede regeling voor financiële deelname kan de hele omgeving profiteren van het park. De Milieuraad vraagt zich af wat het voorgestelde provin-

ciaal beleid betekent voor niet-agrarische gronden. Meer druk op andere gebieden met wellicht meer natuurpotentie?

Draagvlak

Natuur en Milieu Overijssel is positief over de rol van de provincie ten aanzien van windenergie: onder meer het aanwijzen van voorkeursgebieden en het clusteren van molens is goed voor de ruimtelijke kwaliteit. Daarbij is volgens de organisatie van belang dat zeggenschap en eigenaarschap van projecten zo lokaal mogelijk georganiseerd wordt. De overheid ondersteunt en voorkomt natuurschade. Bijvoorbeeld met een stilstandvoorziening op windmolens om vogels en vleermuizen te beschermen.

Zonnenvelden kunnen soms een aanjager zijn voor ontwikkelingen, zoals biologische landbouw, duurzaam beheer of een sterk landschappelijk raamwerk. Juist hierom willen Milieuraad en NMO de beperking voor zonneparken zo bekijken dat er ruimte blijft voor maatwerk.

en transport. Zo eet je niet alleen duurzamer, maar ook verser en dus lekkerder. Je eet namelijk seizoensgroente!

Kijk voor een volledig overzicht op milieucentraal.nl/eten-en-drinken/milieubewust-eten/groente-en-fruit

Keurmerkenwijzer

De Keurmerkenwijzer van Milieu Centraal geeft informatie over zo'n 300 keurmerken en logo's die iets zeggen over milieu, dierenwelzijn en/of aspecten rondom mens & werk. Milieu Centraal beoordeelt op basis van de informatie die beeldmerken op hun website publiceren hoe streng de eisen van de keurmerken en logo's zijn. Bovendien wordt meegewogen hoe de controle op het voldoen aan de eisen geregeld is. Twaalf keurmerken vallen hierbij op. Zij stellen binnen een productgroep de hoogste eisen

op het gebied van milieu, dierenwelzijn en mens & werk. Milieu Centraal noemt ze daarom topkeurmerken.

Zie keurmerkenwijzer.nl

Heb jij tips voor groene duurzame websites en apps?

Mail ze naar info@milieuraadzwole.nl

Topkeurmerken

Nieuwsoverzicht

Overstroming Vecht 'ecologische zegen'

Eind 2023 trad de Vecht door de vele regen buiten zijn oevers. In ecologisch opzicht was dit een zegen. Door de krijtlagen in het

Duitse brongebied van de Vecht is het water in de rivier kalkrijk. De zandgronden in Oost Nederland zijn verzuurd en kalkarm geworden door stikstofvervuiling en doordat er minder kalk achterblijft door overstromingen. De combinatie kalk op voedselarme grond zorgt voor een uniek milieu waardoor

er veel bijzondere planten kunnen groeien. Enkele soorten die je op de zandgronden langs de Vecht kunt vinden zijn tijm, steen-anjer, blauwe knoop, geel walstro en nog tientallen andere soorten. Ook bijzondere struiken zoals sleedoorn, heggenroos, viltroos en egelantier profiteren van kleine

beetjes kalk in de bodem. Door kalkgebrek dreigen veel bijzondere soorten te verdwijnen. Voor de biodiversiteit zou het goed zijn de Vecht in zijn oorspronkelijke vorm terug te brengen. Door het rivierwater meer ruimte geven, komt dit de flora ten goede. Ook kan het water in tijden van droogte beter vastgehouden worden.

Oefening: hoogwaterkering gesloten

In de Rieteweg is een betonnen waterkering gebouwd. In de waterkering zitten openingen, zogenaamde coupures om de bedrijven aan de Rieteweg bereikbaar te houden. Bij hoogwater kunnen deze snel worden afgesloten met aluminium schotbalken. De vrijwilligers van de hoogwaterbrigade werden opgeroepen en verzamelden zich op het depot van het waterschap in IJsselmuideren. Een vrachtwagen werd beladen met kisten boordevol materialen om de vijf coupures aan de Rieteweg en de Industrieweg te sluiten. Taxibusjes vervoerden de vrijwilligers van de hoogwaterbrigade naar Zwolle. De hoogwaterbrigade kent sinds kort ook de Hoogwaterbrigade Stadsdijken Zwolle. Het zijn nieuwe vrijwilligers uit Zwolle die zich de afgelopen tijd hebben aangemeld bij het waterschap, aangevuld met ervaren rotten van de Hoogwaterbrigade Kampen-Midden.

Record aantal eitjes sleedoornpage

Tegelijk met de opening van Van Waarde In Zwolle zijn afgelopen winter een record aantal eitjes van de sleedoornpage, een zeldzame vlinder, geteld door vrijwilligers van de Vlinderstichting en de Zwolse insecten- en vlinderwerkgroep van de KNNV. Door ieder jaar op vaste plekken in de stad de eitjes van de vlinder te tellen, wordt bijgehouden hoe het met de vlinder gaat. Een aantal jaar geleden ging het niet zo goed met de sleedoornpage. Zowel landelijk als in Zwolle daalde het aantal afgezette eitjes. Dat kwam voor een groot deel door de droge jaren van die tijd, maar ook door het beheer van de openbare ruimte. Gemeente en ROVA hebben een beheerplan voor de sleedoorn opgesteld. De sleedoornpage is inmiddels toegenomen tot het niveau van 2014. Zwolle is een van de belangrijkste vindplaatsen in Nederland.

Biohutten in de Bomhofsplas

In mei 2020 werden onder de drijvende zonnepanelen op de Bomhofsplas biohutten geplaatst. Deze biohutten zijn speciaal ontworpen kooien die fungeren als schuilplaatsen en kraamkamers voor vissen en andere waterdieren. Een driejarige onderzoek in de Bomhofsplas geeft aan, dat biohutten gunstig zijn voor de lokale biodiversiteit.

NK Tegelwippen 2024

Ook in 2024 doet Zwolle weer mee aan het NK Tegelwippen. Minder tegels zorgt voor een betere waterafvoer na regenbuien. Hierdoor raakt het riool niet overbelast en bovendien is het goed voor de grondwaterstand. Daarnaast houden tegels veel warmte vast in de zomer, maar zorgt beplanting juist voor een verkoelend effect. Je kunt de tegels opnieuw gebruiken of weggeven aan de Tegeltaxi in Zwolle. De Tegeltaxi rijdt in mei en september 2024. In de week van 13 tot 17 mei rijdt de Tegeltaxi om tegels op te halen. Vorig jaar behaalde Zwolle de 5e plaats op het NK.

StraatBoer winnaar Groene Prijs

Oprichter Christiaan Kuipers is voor zijn inzet rond StraatBoer winnaar van de Zwolse Groene Prijs 2024. De vrijwilligers van StraatBoer geven praktische hulp en advies aan bewoners van versteende voortuinen van sociale huurwoningen. Dit doen zij op een sociale en circulaire manier. Tegels eruit, tweedeplants - gedoneerde planten, gered van vernietiging - erin. De Groene Prijs is een initiatief van Groen Links. De prijs wordt jaarlijks uitgereikt voor een initiatief dat bijdraagt aan de vergroening van Zwolle.

Scholieren helpen egels

Het aantal egels in Zwolle is gehalveerd. De scholieren van het Thomas a Kempis College hebben de krachten gebundeld om de egels in Assendorp, Holtenbroek en Zwolle-Zuid een handje te helpen. De school heeft samen met de gemeente, ROVA en Binthout afgesproken om hutjes te timmeren voor de egels. Binthout heeft met hout van Zwolse bomen bouwpakketten gemaakt die de scholieren in elkaar zetten. De houten huisjes voor de egels worden door egelwerkgroepen uit Assendorp, Holtenbroek en Zwolle-Zuid op geschikte plekken neergezet. Samen met wijkbewoners gaat gevolgd worden of egels gebruik gaan maken van de egelkastjes. "Door samen met bewoners te volgen of de kasten bewoond worden, krijgen we een goed beeld van hoe het met de egel gaat in bepaalde wijken", aldus Meike Beumer van de Egelwerkgroep.

Een eerder geplaatste egelkast, bij De Zevensprong, Stadshagen. (Foto: Henk Mellema)

Nationale Boomfeestdag

Dit jaar deden ruim 70 Zwolse kinderen mee aan de traditie van het planten van een boom. Onder leiding van medewerkers van ROVA plantten de leerlingen 37 bomen aan de Hessenweg. Wethouder Arjan Spaans gaf het startsein voor het planten van de bomen. Hij plantte met enkele kinderen de eerste boom.

Column van klimaatburgemeesters

De klimaatburgemeesters van Zwolle schrijven een tweewekelijkse column op 1Zwolle over wat hen bezighoudt. Vier enthousiaste klimaatburgemeesters Ellen van Oost, Koos Wijbenga, Maartje van den Berg en Ahmet Akseki zetten zich in voor een duurzamere toekomst van Zwolle. Zij willen inspireren, verbinden en aansporen om met z'n allen kleine, groene stapjes te zetten, grote moegen trouwens ook! Een komende activiteit is de groene Zwolse Klimaatdag, op 1 juni.

Private laadkabels nog verboden

Er mogen nog geen eigen laadkabels in de openbare ruimte komen om een elektrische auto op te laden. Inwoners en ondernemers vragen de gemeente steeds vaker of zij een (laad)kabel voor hun elektrische auto over, onder of in de openbare ruimte mogen aanleggen. Het blijft niet toegestaan om private laadkabels aan te brengen in de openbare ruimte. De openbare ruimte moet veilig en toegankelijk blijven volgens de gemeente. Onderzoek wijst uit dat in andere gemeenten dezelfde lijn gevolgd wordt. Verder zou er in Zwolle een dekkend netwerk van openbare laadpalen zijn. Binnen 250 meter van een woning is een openbare laadpaal beschikbaar volgens de gemeente. De bewoners kunnen zelf een laadpaal in de openbare ruimte aanvragen. In de toekomst wordt dit beleid mogelijk herzien.

12.500 kilo materiaal gerecycled

Leerlingen van Thorbecke, TalentStad, De Twijn en De Ambelt en cliënten van Frion hebben er in 2023 voor gezorgd dat meer dan 12.500 kilo aan materiaal werd hergebruikt in plaats van als afval verbrand. Ze sorteerden ordners, kleevers, cd's en bijvoorbeeld fotolijstjes in afzonderlijke materiaalstromen, zoals hout, ijzer, plastic en karton. Door de materiaalstromen zorgvuldig te scheiden kan er meer materiaal beter worden hergebruikt.

Bereikbaarheidsagenda Binnenstad

De Zwolse binnenstad wordt de komende jaren autoluw gemaakt. Hiervoor gaat de gemeente op drie aspecten inzetten bereikbaarheid, logistiek en parkeren. Bij bereikbaarheid wordt gekeken naar

onder andere verkeersstromen, verkeersveiligheid, routing en het weren van doorgaand verkeer. Bij het aspect logistiek komen zaken als bevoorrading, zero-emissie-stadslogistiek en venstertijden aan de orde. Bij parkeren gaat het over fietsparkeren, deelmobiliteit (microhubs), betaald parkeren, en vergunningparkeren. Voor een autoluwe binnenstad zijn nodig: geen parkeerplekken op straat binnen de grachten, gefaseerd opheffen van parkeerplekken en het vormen van één parkeerbzone. Het is de bedoeling om bewoners, bedrijven en overige organisaties uit de binnenstad vroegtijdig te betrekken bij het opstellen van de Bereikbaarheidsagenda Binnenstad. De gemeente doet dit door middel van het oprichten van een Platform.

Zero-emissiezone binnenstad

Het college van burgemeester en wethouders houdt vast aan de invoering van de

zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's in de Zwolse binnenstad op 1 januari 2025. Dit onder de voorwaarde dat er voor de ondernemers snel duidelijkheid komt over de landelijke en lokale ontheffingen. De zero-emissiezone draagt bij aan de leefkwaliteit en een aantrekkelijke binnenstad. En draagt bij aan de CO2 reductie. Zwolle is één van de 29 steden die een zero-emissiezone invoert.

NME in het basisonderwijs

Het is slecht gesteld met de NQ (natuurintelligentie) van de basisschoolleerlingen van groep 7 en 8. In deze tijd van klimaatverandering is het wenselijk het gebrek aan kennis van natuur en milieuzaken te vergroten. Er worden door de gemeente leskisten van Natuur en Milieu Overijssel ter beschikking gesteld. Het is belangrijk dat leerkrachten op dit vlak goed worden ondersteund. De leskisten sluiten aan op de kerndoelen van

het basisonderwijs en zijn eenvoudig te reserveren via nmeoverijssel.nl

SWZ maakt 151 woningen aardgasvrij

In Oldenelerbroek Zwolle-Zuid maakt SWZ een grote slag met verduurzamen: 151 worden aardgasvrij gemaakt. Het startsein was op 18 maart. Wethouder Arjan Spaans draaide symbolisch de gaskraan dicht.

Motie Ondernemer zoekt reststroom aangenomen

Circulair ondernemen is aan een opmars bezig, ook in Zwolle. Dat is een mooie ontwikkeling. Tegelijk houden sommige ondernemers reststroom over die door andere ondernemers kan worden gebruikt. Daarom wil de gemeenteraad de ontwikkeling van een regionaal netwerk waarin ondernemers elkaar weten te vinden voor de overdracht van grondstoffen. Op 25 maart werd een motie hierover aangenomen.

Bewoners vergroenen Zwolle met Groene Loper

Op vrijdag 15 en zaterdag 16 maart hebben deelnemers van 17 buurtinitiatieven in Zwolle samengewerkt tijdens NLdoet om hun buurten groener te maken, de band tussen burens te versterken en de natuur een handje te helpen. Met de hulp van lokale vrijwilligers zijn er verschillende projecten uitgevoerd, van het verrijken van boomspiegels met nieuwe plantjes tot het maken van geveltuinten en het vergroenen van pleinen en straten. Dit initiatief van NLdoet werd begeleid door de Groene

Loper Zwolle, die zich al bijna 10 jaar inzet voor een groener en daardoor leefbaarder Zwolle. De Groene Loper heeft dit jaar meer vergroeningsacties gepland en nodigt graag inwoners uit voor een gesprek. Op 10 juni tussen 16.00 uur en 20.00 uur zijn er vrijwilligers van de Groene Loper Zwolle aanwezig bij de Nooterhof. Ze beantwoorden al jouw vragen en geven je tips voor het vergroenen van jouw buurt op een laagdrempelige manier. Er is ook een najaarsactie rondom Burendag waar ze

je graag meer over vertellen en ze helpen met de subsidieaanvraag voor Groene Burendag. Kom langs voor een praatje? Zet het vast in je agenda!

Wil je meer weten over de acties van Groene Loper Zwolle?

Kijk dan even op groeneloperzwolle.nl en/of geef je op voor de nieuwsbrief via info@groeneloperzwolle.nl

Nieuwe natuurkansen aan het Zwartewater

In maart kreeg de gemeenteraad een bericht van burgemeester en wethouders: "Er wordt een pas op de plaats gemaakt met de gebiedsontwikkeling Zwarte Waterzone. Het terrein van Triferto wordt samen met Dijkzicht de komende jaren eerst ingezet voor het Dijkversterkingsproject Stadsdijken Zwolle."

Hierover zijn gesprekken gevoerd met verschillende eigenaren en gebruikers in het gebied en het waterschap. Voor het project Stadsdijken is veel materiaal, zoals stalen damwanden, klei en zand, nodig. Dit materiaal wordt aangevoerd over water. Omdat het terrein op de Kop van Voorst aan de Gasthuisdijk niet meer voor dijkversterking beschikbaar is, was het waterschap op zoek naar een nieuwe

locatie. Daar komt ook het centrale bouw- en keetterrein van de dijkalliantie. De oude loodsen op het terrein worden gesloopt.

Nieuwe plannen

De gemeente neemt het initiatief voor een heroriëntatie van de plannen waarbij omwonenden en andere belanghebbenden en geïnteresseerden worden betrokken. Na gesprekken met de Ontwikkelcombinatie Zwarte Waterzone - BEMOG Projectontwikkeling en BPD - Bouwfonds Gebiedsontwikkeling - over alternatieve ontwikkelscenario's blijkt geen perspectief op korte termijn. Burgemeester en wethouders willen nu een deel van de zone de komende 3 jaar wordt ingezet voor de dijkversterking de tijd benut-

ten voor een oriëntatie op de hele herontwikkeling. Omwonenden zullen hierbij betrokken worden. Dit moet leiden tot een nieuwe startnotitie, over hoe (delen van) de Zwarte Waterzone ontwikkeld kunnen worden. De uitkomsten van de heroriëntatie zullen naar verwachting in het vierde kwartaal van 2024 voor besluitvorming aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Gemeente eerst afhoudend

In november 2023 stuurden Milieuraad (SMZ) en Natuurplatform (NPZ) de gemeente een brief over het niet doorgaan van bouwplannen bij het Zwartewater. Met blijdschap en de wens om nu wel vanaf de start te mogen meedenken over nieuwe plannen. Al in 2020 en 2021 gaven ze aan dat woningbouw in het overstromingsgebied van de rivier bij een Natura 2000-gebied niet gewenst is.

Duurzame voedselgewoonten

Tekst en foto's: Tessa Boeve

Voedselgewoonten omvatten al onze handelingen gerelateerd aan hoe we voedsel verbouwen, oogsten, bereiden en eten. Duurzame voedselgewoonten richten zich op deze handelingen op een manier die schade aan het milieu minimaliseert, lokale gemeenschappen steunt en ervoor zorgt dat toekomstige generaties toegang blijven hebben tot voedszaam en veilig voedsel.

Lokale producten

Het kiezen van producten die dicht bij uw woonplaats worden geproduceerd worden vermindert de behoefte aan transport over lange afstanden, waardoor de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen van vrachtwagens en vliegtuigen.

Seizoensproducten

Het kiezen van groenten en fruit die in het seizoen zijn, draagt bij aan het verminderen van de milieubelasting door de noodzaak

voor langdurig transport te verminderen. Ook bevordert dit een gezonder eetpatroon omdat seizoensproducten doorgaans verser zijn en rijker aan voedingsstoffen.

Biologische producten

Deze producten worden gekweekt zonder synthetische pesticiden en meststoffen, wat bijdraagt aan het behoud van een gezonde bodem. Dit resulteert in verminderde watervervuiling en ondersteunt het behoud van biodiversiteit, waardoor ze een gunstige impact hebben op het milieu.

Minder vlees en meer plantaardig

Als je minder vlees eet of kiest voor plantaardige alternatieven, betekent dit dat er minder vraag is naar veeteelt. Dat kan helpen bij het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen, het besparen van water en het tegengaan van ontbossing die gepaard gaat met het fokken van dieren voor voedsel. Door vaker plantaardige maaltijden te kiezen, draag je bij aan deze positieve impact. Plantaardige diëten

worden ook geassocieerd met lagere risico's op chronische ziekten zoals hartziekten en bepaalde vormen van kanker, vanwege hun rijke vezel-, vitamine- en mineraalgehalte.

Minimaliseren van voedselverspilling

Door te letten op portiegroottes, bewaren voedsel op de juiste manier en het benutten van restjes op creatieve wijze om voedselverspilling te verminderen. Dit bespaart niet alleen geld maar ook middelen.

Waar in Zwolle kun je lokale, seizoen en biologische producten kopen?

In Zwolle zijn er verschillende winkels waar je streekproducten kunt vinden, die lokaal en seizoensgebonden zijn. Bij winkels zoals De Buurman, Uw Stadsboer en De Huppe, evenals locaties van de Stadslanderijen, kun je een gevarieerd aanbod van verse en lokale producten vinden. Ook winkelketens zoals Ekoplaza en Odin hebben een selectie van streekproducten in hun assortiment. Als je op zoek bent naar deze producten, let dan op keurmerken zoals biologisch of streekproduct, of vraag gerust naar lokale, seizoensgebonden opties in de winkels waar je winkelt.

Recept

Rode linzen, bloemkool & pompoencurry

Deze curry bevat bloemkool, pompoen en ui die allemaal lokaal geteeld zijn momenteel buiten en dichtbij geteeld goed verkrijgbaar. Hoewel de gember, knoflook en linzen niet lokaal of in het seizoen zijn, zijn er wel biologische opties beschikbaar. De linzen bieden een uitstekende plantaardige eiwitbron.

Ingrediënten voor 4 personen:

200g gedroogde rode linzen, 1/2 flespompoen*, 1/2 bloemkool*, 1 ui, 2 tenen knoflook, 20 g verse gember, 1 groente bouillonblokje, 600 ml water, 2 el olijfolie, 1 el garam masala, 2 el indiaanse curry kruiden, 1/2 tl chilipoeder, 200 ml kokosmelk, 1 tl honing, 2 el citroensap en naanbrood of rijst.

**Bij het maken van dit recept heb ik een hele flespompoen en bloemkool gekocht, deze in blokjes gesneden en de helft ervan ingevroren voor later gebruik. Gelukkig blijft de voedingswaarde van groenten behouden wanneer ze ingevroren zijn.*

Bereiding:

1. Spoel de linzen onder koud stromend water en laat uitlekken in een vergiet. Los het bouillonblokje op in het kokende water.
2. Snijd de uien en knoflook fijn en schil en rasp de gember fijn. Schil de pompoen en snij de bloemkool en pompoen in blokjes.
3. Verhit de olie op middelhoog vuur in een grote pan met dikke bodem. Voeg de ui, gember en knoflook toe en kook, af en toe roerend, gedurende 5 minuten of tot ze goudbruin zijn.
4. Voeg de garam masala, indiaanse curry kruiden en chilipoeder toe.
5. Voeg het water, de bouillon, kokosmelk, suiker, citroensap, pompoen, bloemkool en linzen erdoor. Breng aan de kook. Zet het vuur laag en laat afgedekt 40 minuten sudderen, of tot de pompoen en linzen gaar zijn.
6. Roer zo nu en dan in de pan.
7. Serveer met rijst of naanbrood.

Dit gerecht is perfect om in te vriezen als je wat overhoudt. Het blijft goed bewaard en smaakt net zo lekker wanneer je het later weer opwarmt.

Vergroenen bedrijventerreinen

In februari schreef het Natuurplatform Zwolle (NPZ) een advies aan de gemeenteraad over het masterplan toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het Natuurplatform is betrokken bij het vergroenen van bedrijventerreinen en neemt daarvoor deel aan de projectgroep Hessenpoort.

In het masterplan gaat het om grond die eigendom is van bedrijven of organisaties. Er is echter ook grond van de gemeente. Wat doet de gemeente zelf om die grond toekomstbestendig te maken? Inbreng van de ge-

meente kan anderen stimuleren. Laat zien dat je het meent en wacht niet op acties van anderen!

Meer inzet gemeente

Bedrijventerreinen zijn heel divers. Bedrijven zijn heel verschillend en het gebruik van het terrein dus ook. Een overzicht is moeilijk te geven. Welke bedrijven het zijn? Wie is de eigenaar van de grond? Wie is de huurder? Soms zijn het grote internationale bedrijven, waarmee moeilijk valt te communiceren. Voor vergroening is medewerking van bedrijven onontbeerlijk. De gemeente zal

daarvoor met bedrijven en organisaties een plan van aanpak moeten maken. Zo kan aan provincie en rijk steun gevraagd worden voor financiering en uitvoering. De regie nemen is noodzakelijk, een masterplan is slechts een voornemen.

Veel te doen

Het Natuurplatform wil vergroenen van bedrijventerreinen als bouwsteen voor door de gemeente vastgestelde uitgangspunten als waterbuffering, bestrijden hittestress, en bevorderen biodiversiteit. Daarbij staan circulariteit en energiebesparing ook op de agenda. De wil om te vergroenen is bij bedrijven aanwezig. Om tot goede resultaten te komen is meer regie en ondersteuning nodig.

Natuurplatform: dijkflora blijft stiefkindje bij versterking stadsdijken

Waterschap WDO Delta werkt aan versteviging van bijna 8 km dijken langs het IJsselkanaal en het Zwartewater. Vier jaar lang vroeg het Natuurplatform Zwolle (NPZ) aandacht voor bloemrijke stadsdijken met inheemse stroomdalflora.

In januari is een compromis bereikt: het gebruik van passende zaadmengsels, zonder gebiedsvreemde soorten en men zal zich inspannen om binnendijs toch nog op enkele plekken zandige taluds aan te brengen waar de ontwikkeling van stroomdalplanten zoals de Zwolse anjer mogelijk is.

Biodiversiteit bevorderen

Het NPZ ziet het als positief dat er een tegemoetkoming is. Het blijft jammer dat het aanbrengen van zand binnendijs op plekken waar dit vanwege de veiligheid geen probleem is niet in het plan kon worden opgenomen.

Bloemrijke dijkgraslanden zijn niet alleen aantrekkelijk voor het oog, maar ook van grote betekenis voor insecten die bloemen bezoeken.

Natuurwaarden kwetsbaar

Het NPZ had het waterschap gevraagd om op een deel van de met klei versterkte stadsdijken, op de binnentaluds een zandige toplaag van 30 cm aan te brengen. Zo kunnen er verdwenen planten groeien, zoals de Zwolse anjer, liefst met zaden van planten uit de buurt, zoals de buitenlanden van Langenholte of begraafplaats Bergklooster. Behalve voor de flora zijn de dijken belangrijk voor veel soorten insecten. Onderzoek heeft aangetoond dat er een belangrijke relatie bestaat tussen de beschermde Kievitsbloem en de zanddijken. In de zanddijken nestelen graafbijen en wespen die zorgen voor bestuiving van de kievitsbloemen.

Project Stadsdijken Zwolle (overzichtskartaal)

Hoe natuurinclusief wordt woonwijk Nieuw Harculo?

Voor de natuur langs de IJssel zou het beter zijn als de woonwijk Nieuw Harculo er niet komt. Vijfhonderd huizen bouwen pal achter de IJsseldijk, legt veel druk op de Natura 2000-gebieden van de uiterwaarden, vrezende natuurkenners. Nu het eenmaal zo ver is, willen de ontwikkelaars de natuur zoveel mogelijk recht doen.

Projectontwikkelaar Reales is zich bewust van de gevoeligheden en zegt daar rekening mee te houden. Dat wordt bevestigd door de eerste ontwerpen voor de woonwijk die zijn gepresenteerd op een informatiebijeenkomst voor belangstellenden en omwonenden. 'Het gaat wel heel veel over natuur', kopte De Stentor. Voor de huizen in de woonwijk is nu al zoveel belangstelling, dat Reales koerst op een loting.

Gevoelig gebied

Reales komt tegemoet aan kritiek vanuit de natuurbescherming dat de nieuwe wijk geen recreatieve hotspot moet worden langs de IJssel. Daarom komen er geen recreatieve voorzieningen in beide voormalige havens van de IJsselcentrale. Een steiger wordt een broedplek voor vogels als de scholekster. De andere steiger is gekocht door kunstenaar Ronald Westerhuis. Hij wil het daar zoveel mogelijk laten zoals het is.

In de uiterwaarden bij de wijk komt een geul, zodat de oevers van de IJssel niet

bereikbaar zijn. Leden van het Zwols Natuurplatform zijn gevraagd mee te denken over de vraag: Hoe kunnen we toekomstige inwoners van Nieuw Herculobewust maken?

Ook komt er geen fietspad over de dijk langs de wijk en blijven de meeste bomen staan. Reales heeft een ecooloog in arm genomen die adviseert bij het ontwerpen. Het moet zoveel mogelijk een natuurinclusieve woonwijk worden, met zo min mogelijk versterking, zo groen mogelijke omgeving en zo min mogelijk schuttingen. Er is plek voor vleermuizen, egels en gierzwaluwen.

In 2019 is de sloop van de elektriciteitscentrale afgerond. Engie verkocht al enkele gebouwen aan Ronald Westerhuis en BOEI voor behoud van cultureel erfgoed. Floris Property Fund is eigenaar van de voormalige bedrijfswoningen van de centrale.

Het buitendijks gebied en de beide insteekhavens vallen onder de Natura 2000. Het Professor Feldmannpark, de Energietuin en het TenneT schakelstation liggen in de hoofdgroenstructuur van de gemeente.

Stadsbroek en IJsselvizier

Diverse malen adviseerde het Natuurplatform Zwolle (NPZ) de gemeenteraad over Stadsbroek en IJsselvizier, twee gebieden aan de rand van Stadshagen. Insteek was maximaal groen, zoals weidevogellandschap, voor Stadsbroek. Voor IJsselvizier beperkte nieuwbouw en natuurontwikkeling.

Het ziet er inmiddels naar uit dat ontwikkelingen kleinschalig en passend in de landschaps / groenstructuur zullen plaats vinden. Na aandringen van Natuurplatform en Stadsbroek Natuurlijk in de klankbordgroep is een 0-woningen scenario, 'als variant maximaal groen' in januari alsnog toegevoegd aan de plannen voor Stadsbroek. De ontwikkeling van Stadsbroek en IJsselvizier wordt verder afzonderlijk georganiseerd. Burgemeester en wethouders stellen de volgende stappen voor:

Stadsbroek

Zoeken naar een combinatie van natuur, groen, recreatieve mogelijkheden en beperkte woningbouw. Om dit goed te onder-

zoeken een aantal varianten uit te werken waarin op verschillende manieren de (on)mogelijkheden en de mate van intensiteit worden onderzocht en opvolgend een gebiedsvisie uit te werken op basis van een voorkeursvariant.

IJsselvizier

Samen met gebiedspartijen een landschapsontwikkelplan op te stellen als kader voor ontwikkelingen in dit gebied op het vlak van landschap, natuur, cultuurhistorie en recreatie en gericht op woningbouwontwikkelingen. Dit alles binnen de bestaande ruimtelijke structuren.

Voor beide gebieden krijgt de gemeenteraad tweede kwartaal 2024 een startnotitie met opdracht, gebiedspartijen en participatie voor het vervolg.

Waardevolle gebieden

Burgemeester & wethouders repten oorspronkelijk niet over ecologische waarden, biodiversiteit en natuurwaarden. Terwijl dit voor het leven van omwonenden, planten

en dieren een levensvoorwaarde is. Ook klimaatadaptatie met waterberging is een zware opgave. De gemeente werkt al jaren aan een natuurwaardenkaart en beleid voor groen en recreatie. Er is nu geen overzicht van natuur en biodiversiteit. Niet voor behoud, niet voor versterking. Europese kaders - zoals 30% van het land- en wateroppervlak reserveren voor natuur - ontbreken. In 2017 had Zwolle slechts 3,7% natuur volgens CBS-cijfers.

Natuurlijke basis

Stadsbroek en IJsselvizier liggen in Nationaal Landschap IJsseldelta. IJsselvizier, 35 ha, heeft belangrijke natuurwaarden. In Stadsbroek is 30 van de 150 ha nieuwe natuur. Beide grenzen direct aan Natura 2000-gebied. Het grootste deel valt binnen hoofdgroenstructuur van de stad.

Zwolle is met natuurorganisaties, boeren, burgers, wetenschappers, overheden en bedrijven partner in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Stadsbroek en IJsselvizier zijn uitermate geschikt om werk te maken van de ambities uit deze plannen. Het Natuurplatform Zwolle blijft meedenken.

Plant een heg in je tuin

Tekst: Loes la Faille

De sneeuwkllokjes komen boven de grond en gaan bijna bloeien, tijd om plannen voor het nieuwe tuinseizoen te maken. Overweeg je een afscheiding te maken, denk dan eens aan een heg. Een heg heeft veel voordelen ten opzichte van een schutting.

Heggen en hagen werden al zo'n 4000 jaar geleden aangeplant. Ze hielden het vee bij elkaar en beschermden het erf tegen wilde dieren. Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn al zo'n 225.000 kilometer aan heggen verdwenen. Dit kwam door verschillende oorzaken: de uitvinding van prikkeldraad om het vee in bedwang te houden, de percelen werden groter door

schaalvergroting, de steden en de dorpen breidden steeds meer uit.

Onderzoek van de Universiteit van Amsterdam heeft uitgewezen dat heggen goed zijn voor het Nederlandse landschap. Ze vangen veel water op en kunnen zo overstromingen tegengaan, koolstof opslaan, plagen en schimmels bestrijden en beschermen tegen ammoniakdampen. Ook zijn heggen perfecte corridors, tussen natuurgebieden

Nou zullen we in onze tuinen niet zo veel last hebben van ammoniakdampen en overstromingen, toch is het een goed idee om een heg te planten. Hij is goedkoper dan een schutting en goed voor de natuur in onze tuin. Er zijn geen bouwmaterialen nodig voor een heg. Je kunt een heg makkelijk zelf planten. Een haag gaat langer mee dan een schutting, de meeste haagsoorten gaan 50 jaar of langer mee. Een heg zuivert de lucht. Tien meter heg neemt evenveel fijn-

stof en CO2 op als een volwassen boom. Een heg slurpt veel water op en dempt geluid. In de zomer verdampen de bladeren veel vocht zodat het koeler aanvoelt in je tuin.

Een heg is een prima nestgelegenheid voor allerlei vogels, zoals mussen, merels en lijsters. In de zomer vinden vogels verkoeling in je heg en 's winters een schuilplaats als ze gestoord worden tijdens het foerageren in je tuin. In je haag kunnen vogels larven, rupsen en kevers vinden. Egels, padden en kikkers kunnen makkelijk in je tuin komen. Zelf heb ik een keer een tijdlang zitten kijken naar een bij die stukjes blad uit mijn beukenhegje knaagde en daarmee vervolgens in een pot met huislook verdween om even later zonder blad weer tevoorschijn te komen. Of de gelegde eitjes een jaar later uitgekomen zijn, weet ik niet. Kortom een heg is goed voor de biodiversiteit.

Het is nu een goede tijd om een heg te planten.

Nog minder afval

Tekst: Loes la Faille

1 januari 2023 heeft de gemeente Zwolle een tarief op restafval ingevoerd. Het doel van deze invoering is om de hoeveelheid restafval per inwoner te verminderen. Dit doel is gehaald. Er werd zo'n 98 kilo restafval per inwoner opgehaald. Een paar kilo minder dan de doelstelling van 100 kilo per inwoner. Dit is 70 kilo per inwoner minder dan 2022. Deze getallen gelden voor afval wat je met je pasje weggooit zeg maar. Een mooi resultaat. Zou die 98 kilo omlaag kunnen?

Laten we het fenomeen afval eens onder de loep nemen. In de prehistorie bestond er geen afval probleem. Er woonden minder mensen op aarde. Alles was van natuurlijke materialen wat zonder problemen weer opgenomen werd in de natuur. In de goed georganiseerde

Romeinse steden had men afvalbergen en afvalputten. De restanten uit die tijd zijn museumwaardig. Zouden onze afgedankte badeendjes, voorraadbakjes, kunstplanten en andere prullaria dat ooit ook worden, vraag ik me af? Inmiddels is de hoeveelheid afval die we produceren nauwelijks meer te verwerken. We zijn met zoveel meer mensen en onze spullen worden gemaakt van grondstoffen die moeilijk afbreekbaar of recyclebaar zijn. Zijn we ons daarvan bewust? Kunnen we het afvalprobleem oplossen of op zijn minst kleiner maken? Ja dat kan!

Hier een aantal manieren hoe wij de afvalberg proberen te verkleinen. Wij scheiden al jaren fanatiek ons afval. Mijn echtgenoot heeft in 2023 bijgehouden hoeveel we in de ondergrondse container gooiden. Dat was 38 kilo per persoon, gebruikte kattenbakvulling meegerekend. Zorgvuldig je afval scheiden loont

de moeite en is naar onze bescheiden mening het minste wat je kunt doen om de afvalberg te verkleinen.

Bij veel wat we kopen vragen we ons af of we het echt nodig hebben. Vaak niet. Als we al iets kopen proberen we spullen te kopen die lang meegaan. Voordat we iets vervangen, onderzoeken we of iets gerepareerd kan worden. De kleermaker had het afgelopen jaar goede klanten aan ons. Voor een relatief laag bedrag kun je kleding laten vermaken. Goedkoper dan nieuw kopen. In een kringloopwinkel kocht ik leuke overhemdjes voor onze kleinzoon en wat spullen voor als onze kleintweeling bij ons logeert.

Regelmatig gaan we naar de GRIP-wagen (grondstoffeninleverpunt) bij ons in de buurt. Je mag daar divers afval, zoals chemisch afval, vlak glas, kaarsvetresten, elektrische apparaten, piepschuim en meer wat in een grote boodschappentas past inleveren. Op rova.nl zie je wat ze er vervolgens mee doen.

Voorkomen van afval

Tekst: Loes la Faille

Beter dan afval recyclen is afval voorkomen.
Hoe kunnen we de afvalberg verder verkleinen?

Grofweg gezegd kende onze maatschappij tijden van schaarste. De beschikbare middelen en grondstoffen werden spaarzaam en duurzaam gebruikt. In de jaren vijftig van de vorige eeuw is hier langzaam verandering in gekomen. Meer grondstoffen kwamen voorhanden, de massaproductie kwam op gang. Langzaam zou de schaarste gaan veranderen in overvloed. We zijn met z'n allen steeds meer gaan kopen en daarmee ook afval produceren. Langzaam werd er zo een wegwerpcultuur gecreëerd. Spullen werden steeds goedkoper, gingen korter mee en werden steeds moeilijker om te repareren.

Iets nieuws kopen kan heel fijn, maar ook verslavend zijn. Reclamemakers en influencers laten ons geloven dat we door het kopen van nieuwe dingen gelukkiger worden. Inmiddels gaan veel mensen gebukt onder de last van te veel zaken. Er worden boeken geschreven en tv programma's gemaakt om mensen te helpen te ontspullen. Minder spullen kopen is

minder stress, misschien minder werken en minder afval produceren.

Als je toch iets nieuws koopt, koop dan iets wat lang meegaat en gerepareerd of opgeknapt kan worden. Kun je dat niet zelf, ga eens langs bij een Repaircafé. Er komen er steeds meer bij in Zwolle. Bij de kringloop winkels kun je leuke koopjes scoren. Breng je eigen nog bruikbare spullen daar ook heen.

Bij de dagelijkse boodschappen kun je zo veel mogelijk verpakkingen vermijden. Koop losse producten. Kook vers zonder pakjes of zakjes. Glazen conservenpotten zijn goede voorraadpotten.

Neem je eigen boodschappentas mee als je inkopen gaat doen. Steek een opvouwbaar exemplaar in je rugzak of handtas. Maak dingen zoals wasmiddel, cosmetica,

deodorant, brood, koekjes, burgers en halvarine eens zelf. Op internet is veel inspiratie en zijn diverse recepten te vinden. Zelf maken geeft voldoening en je hoeft minder verpakkingsmateriaal te gebruiken en vervolgens weg te gooien.

Zelf ben ik fan van het halveringsprincipe. Gebruik van alles zo min mogelijk. Hoeveel shampoo, tandpasta, bakvet allesreiniger, zout en noem maar op heb je nodig voor een bevredigend resultaat? Ook dat scheelt afval.

Hopelijk zetten producenten meer in op minimalistische goed afbreekbare verpakkingen van hun producten. Daar ontbreekt het volgens mij vaak aan.

Help je mee de afvalberg te verkleinen? Alle beetjes helpen.

Een drinkpak als portemonnee

Duurzaamheid is vaak goed voor je portemonnee. Bij dit knutselidee is dat ook letterlijk zo. (Bron: knutseloprachten.nl)

Benodigdheden:

- Leeg drinkpak;
- Klittenband (hard en zacht stukje);
- Schaar;
- Nietmachine.

1 Knip de bovenkant en onderkant uit het pak. Vouw de zijkanten van het pak naar binnen en duw het pak plat. Knip de voorkant van het pak voor ongeveer 1/3 open (knip over de hoeklijntjes) en vouw de flap om. Knip het stuk pak boven de flap weg;

2 Vouw het onderste deel van het pak dubbel

en druk dit stevig aan (de open kanten van het pak liggen nu precies op elkaar);

3 Niet de open kanten van het pak (die je zojuist hebt dubbelgevouwen) aan elkaar, dit is best zwaar dus misschien heb je hierbij wat hulp nodig van je juf, leiding of ouders;

4 Vouw de flap over de portemonnee heen en druk stevig aan. Plak klittenband op de flap en op de portemonnee zodat deze open en dicht kan.

5 Ieder drinkpak wordt een andere vrolijke portemonnee.

Groene kalender

Een greep uit de vele groene activiteiten in en rond Zwolle

Workshop Upcycle

Woensdag 1 mei 2024 14.30 – 16.00 uur, zie stadkamer.nl

Deze activiteit is een onderdeel van MAAKpunt op locatie en vindt plaats in Stadkamer Aa-landen. Is bij jou thuis de afvalcontainer ook zo snel vol? Kijk eens op een andere manier naar je eigen "afvalberg", daar zitten dingen tussen die je heel goed kunt hergebruiken. Dat noemen wij Upcyclen, iets maken van spullen die je anders weggooit. Het levert je niet alleen een

tof kunstwerk op, maar het is ook nog eens heel erg duurzaam. Ontdek de afvalkunstenaar in jezelf en kom naar de workshop Upcycle. Deze activiteit is geschikt voor kinderen van 7 t/m 12 jaar. Deelname is gratis, wel vooraf aanmelden.

NS informatie spreekuur

Stadkamer Aa landen, iedere laatste donderdag van de maand, 14.00–15.00 uur

NS doet er alles aan om je reis zo comfortabel mogelijk te maken. Het doel van de NS Spreekuur is om meer informatie te geven over het reizen met NS, hoe plan ik een reis, hoe koop ik een kaartje, hoe zit het met de verschillende vervoerders. Je kunt ook hulp krijgen met het downloaden van de NS-app en de daarbij be-

horende gemakken. Schuif gerust aan bij een NS-medewerker met je vragen, onder genot van een bakje koffie.

Stadswandeling: Natuur binnen de stadsgrachten

Zondag 19 mei 2024 vanaf 11.00 uur, zie ivnzwolfe.nl

Stadswandeling door de binnenstad van Zwolle met IVN Zwolle. Mensen halen de natuur de stad binnen maar stellen ook hun grenzen aan de natuur. De natuur wil graag de stad in maar stuit op weerstand. Loop mee en maak kennis met enkele interessante aspecten van hoe de mens en natuur met elkaar samenleven. Start: bij het groene beeld de Glazen Engel, Grote Markt 6.

Milieuvriendelijkste melkverpakking

Tekst: Annet van der Wal

De vorige Milieupraat vroegen we: welke van de melkverpakkingen op de foto is de milieuvriendelijkste? De vraag bleek best lastig.

Melkverpakkingen kunnen van verschillende materialen gemaakt zijn. In het geval van deze prijsvraag gaan we ervan uit dat het kartonnen pak van 1,5 liter het meest milieuvriendelijk is. Veel mensen zullen denken en waarom de glazen fles dan niet? Wel we kijken in dit geval naar het hele productieproces van de verpakking en naar uiteindelijk het weg gooien in de prullenbak. Glas is gemaakt van zand, kalk en soda. Deze grondstoffen worden onder hoge temperatuur gesmolten waarna er glas van wordt gemaakt. Ook de flessen zijn zwaar en rond en dus minder goed te stapelen. Daardoor kost het vervoer in dit proces veel energie. Ook is er kans op breuk. Maar aan de andere kant is een fles is wel goed te recyclen en dat scheelt een heleboel.

Dan het kartonnen pak. Dat wordt gemaakt van papier met een vochtwerend laagje, een samengestelde verpakking. Tegenwoordig zijn die goed te recyclen. Het pak is lichter in vervoer en beter te stapelen. En je kunt het pletten voordat je het pak in de prullenbak gooit. Wel belangrijk is waar het papier met het vochtwerende laagje van is gemaakt. Hout bijvoorbeeld en olie. Of oud papier en gerecycled plastic.

Plastic is gemaakt van fossiele grondstoffen en neemt in de afvalbak veel plek in omdat je de verpakking niet kan pletten. Maar er zijn ook voordelen. Licht, goedkoop om te maken en recyclebaar mits apart ingezameld. Bio based plastic.

Ook is de grootte van een pak belangrijk. Des te groter de verpakking des te minder

verpakkingsmateriaal heb je nodig per hoeveelheid melk. En dan tenslotte nog het woord 'bio' op de verpakking. Dat gaat over de melk en niet over de verpakking..

Al met al is het lastig om een keuze te maken. Een grote verpakking kopen is beter maar wanneer je voedsel overhoudt en weg moet gooien is dan ook weer niet de bedoeling. Belangrijk is vooral goed onderzoek doen, voordat je een keuze maakt. Zie: milieucentraal.nl/minder-afval/verpakkingen/

Recensie

“Kleine natuur”

Tekst: Carin van de Ploeg

‘De wonderbaarlijke soortenrijkdom van een stadstuin’ is de ondertitel van dit makkelijk te lezen en fascinerende boek. Twee jaar lang - van begin januari 2021 tot en met december 2022- houdt Renze Borkent bij wat er allemaal leeft, groeit en bloeit in zijn stadstuin in Almere, als hij door omstandigheden (o.a. corona en een chronische ziekte) thuis komt te zitten. Als vogelaar is hij al wel een natuurmens, maar nu kan hij noodgedwongen niet meer op pad. Gedreven door zijn nieuwsgierigheid besluit hij zijn achtertuin, 6 bij 9 vierkante meter, liggend op het noordoosten te gaan, onderzoeken en dat levert prachtige verhalen en ontdekkingen op. Verhalen die niet alleen over de dieren en planten gaan die hij ontdekt, maar ook over zichzelf, zijn gezin en zijn zoektocht.

Nauwgezet houdt hij bij wat hij observeert en waar hij iets niet met Obs identify of veldgidsen op naam kan brengen, weet hij met behulp van zijn broer Bram en experts alles te determineren wat er voor zijn lens verschijnt. Alle waarnemingen zet de schrijver op waarneming.nl, wat ook nieuwe soorten oplevert. Niet alleen in de tuin of in Almere, soms zelfs een nieuwe soort in Nederland.

Het boek is ingedeeld in chronologische volgorde. De hoofdstukken beslaan iedere

keer een maand, zodat je als lezer meegenomen wordt door twee keer vier seizoenen, waarin sneeuw, regen, droogte, hitte, de aanleg van een vijver en de uitstapjes naar het nabijgelegen park, vakanties en dood en leven de revue passeren.

Waar zijn begindoel was: ‘365 soorten waarnemen in één jaar’ en hij dat voor zichzelf te ambitieus vindt en dus voor ‘gewoon elke dag op tuinsafari’ gaat, is er aan het eind veel meer bereikt, dan wat hij zich had kunnen voorstellen.

Renze neemt de lezer mee in zijn verwondering over alles wat hij ontdekt, geeft achtergrond informatie en telt ondertussen fanatiek door, want dat hij ver over de 365 soorten komt, is al snel duidelijk. “Soms moet je aan de grond zitten om het leven te kunnen zien, want veel leven is klein en kwetsbaar en toont zich alleen daar waar geen schreeuwers in de buurt zijn”

Zijn beschrijving over de chronische vermoeidheid is net als zijn herinnering aan zijn eerste ontmoeting met een ijsvogel, ontroerend. Zo zit het boek vol met mooie persoonlijke en bijzondere momenten. Van de geboorte van een luis tot aan de plastic reuzenvlinders bij de burens. Van het afstoffen van de klimop tot aan het in het park op de grond liggen van drie volwassen mannen. Van insecten en planten met namen als herfstwapenmetaalvlies en gewoon muisjesmos (wie bedenkt dat allemaal?) tot aan het vangen van nachtvinders met de ledemmer.

Niet alleen maakt de tuin een transformatie door, ook de schrijver.

Het boek bevat een inhoudsopgave, een geraadpleegde literatuur- en websitelijst en een soortenregister.

Een heerlijk boek voor iedereen die even af en toe uit de mensenwereld wil en weer in de natuur zijn.

Het liefst ben ik in de natuur, omdat de natuur niets van je wil.

Auteur en fotograaf: Renze Borkent. Paperback, 208 pagina's knnvuitgeverij.nl ISBN 9789050119375 €24,95.

Voorzomerfeest Nooterhof

Zondag 26 mei van 13.00-17.00 uur in de Nooterhof. Allerlei leuke, creatieve, speelse en leerzame activiteiten rond natuur en milieu voor jong en oud. Zo zijn er wel 20 kramen waar wat leuks en interessants te doen is. Verder onder andere: theater, een labyrint, en genieten van het

park en op het terras bij het Earthship. Toegang gratis. Organisatie : Milieuraad Zwolle, in samenwerking met de Nooterhof en diverse andere groene organisaties en initiatieven.

Programma: milieuraadzwolle.nl

Vacatures vrijwilligers Milieuraad Zwolle

De Milieuraad Zwolle is op allerlei inhoudelijke en creatieve manieren actief voor een natuurlijke leefomgeving in Zwolle, en is gehuisvest in de Nooterhof. We bieden goede begeleiding en veel ruimte voor eigen initiatief.

Belangstelling?

Mail: info@milieuraadzwolle.nl

VLO sloot knotseizoen af bij de Nooterhof

De werkgroep VLO (Vrijwillig Landschaps Onderhoud) heeft een vol knotseizoen achter de rug. Al knottend werd er in 20 zaterdagochtenden een rondje Zwolle gedaan. Van de weilanden rondom Soeslo en Heinoseweg naar de AA-landen Todenbelt, van de Lichtmisweg naar Zwolle-Zuid: Oldeneelweg en Kleine Veerweg. Langs de Schellerenkweg werd de

meidoornhaag flink gesnoeid. In Spoolde kreeg de VLO hulp van een studentendispuut uit Tilburg, zij waren een weekendje in Zwolle en wilden zich ook nog nuttig maken, dat kon natuurlijk prima bij de knotgroep. De laatste dag was 16 maart en werd gezellig afgesloten in De Nooterhof, waar naast een paar flinke wilgen ook het griend bij het bruggetje is gesnoeid.

Een griend is een veld met mini knotwilgen, waarvan vroeger de takken voor allerlei nuttige zaken werden gebruikt. De gesnoeide takken zijn nu in de takkenril rondom het Vogelbosje beland.

Het nieuwe knotseizoen start 2 november.

Meedoen kan altijd, kom maar langs.
Programma milieuraadzwolle.nl
Info vlo@milieuraadzwolle.nl

Nilantsweg (Foto: Diet ter Stege)

Oldeneelweg (Foto: Diet ter Stege)

Griend snoeien bij de Nooterhof (Foto: Loes Lodder)